

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.411.2.6.2023

Pani
Jadwiga Szpalerska – Członek Zarządu
Pani
Agata Lazar – Członek Zarządu
Pan
Marek Walicki – Członek Zarządu
CFT Precyzja Spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością
ul. Polna 6
05-152 Czosnów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/002/KPS Dofinansowanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych działań płatników składek na poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	CFT Precyzja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ¹ ul. Polna 6, 05-152 Czosnów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jadwiga Szpalerska, Członek Zarządu od dnia 19 listopada 2004 r. Agata Lazar, Członek Zarządu od dnia 18 września 2018 r. Marek Walicki, Członek Zarządu od dnia 15 maja 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawdliwość przygotowania i wykonania zadania określonego w umowie. 2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ich trwałość.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023. Dla realizacji celów kontroli wykorzystano także dokumenty i dowody sporządzone w latach wcześniejszych.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontroler	Elżbieta Grzeszczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/65/2023 z 25 września 2023 r.

(akta kontroli t. III, str. 1-4, 8-15)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Spółka przygotowała i zrealizowała projekt pt. „Poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy poprzez usprawnienie pracy pracowników Centrum Frezarsko Tokarskie Precyzja spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” ⁴ , na który otrzymała z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ⁵ 210 tys. zł dofinansowania w ramach Konkursu na projekty dotyczące utrzymania zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej realizowane w 2021 r. ⁶
Uzasadnienie oceny ogólnej	CFT Precyzja zgodnie z wnioskiem ⁷ stanowiącym załącznik do umowy z 6 grudnia 2021 r. ⁸ zakupiła w ramach działań inwestycyjnych 13 kolektorów mgły olejowej oraz wózek jezdniowy podnośnikowy prowadzony ⁹ . W ramach działań doradczych dokonano oceny ryzyka zawodowego metodą Risk Score oraz ryzyka rozwoju dolegliwości mięśniowo-szkieletowych metodą Reba, a także pomiarów stężenia substancji chemicznych ¹⁰ .

¹ Dalej: CFT Precyzja lub Spółka.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ NIK formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Projekt.

⁵ Dalej: ZUS.

⁶ Edycja Konkursu 2020.01.

⁷ Dalej: wniosek.

⁸ Dalej: umowa.

⁹ Dalej: wózek.

¹⁰ Sprawozdanie nr 3/06/22, dalej: sprawozdanie z pomiarów stężenia substancji chemicznych.

Zakładanym rezultatem działań było podniesienie komfortu pracy pracowników hali produkcyjnej i działu technicznego poprzez ograniczenie narażenia na czynniki emisji substancji chemicznych i pyłu do środowiska pracy, co miało wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy¹¹ oraz zmniejszenie ryzyka chorób zawodowych w obszarze układu oddechowego. Na dzień odbioru Projektu¹², tj. 16 grudnia 2022 r. osiągnięto zakładany rezultat poprzez zmniejszenie wartości natężenia czynników szkodliwych i uciążliwych na stanowiskach pracy objętych Projektem. Zakup wózka zminimalizował natomiast nadmierne obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego. Koszty podane w sprawozdaniu końcowym z realizacji Projektu¹³ w kwocie 342,0 tys. zł, wynikały z ewidencji księgowej i były niezbędne dla realizacji Projektu.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła nieprawidłowego przygotowania wniosku. We wniosku wskazano błędną wartość czynnika szkodliwego „oleje mineralne wysokorafinowane z wyłączeniem cieczy obróbkowych – frakcja wdychalna”, tj. „NDS 5” podczas, gdy wielkość ta mieściła się w zakresie krotności od 0,53 do 0,67 NDS. Planowana we wniosku wartość wskaźnika po zakończeniu Projektu, tj. „>1,0” nie była jednoznaczna z uwagi na niepodanie jednostki miary.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość przygotowania i wykonania zadania określonego w umowie

Opis stanu faktycznego

1.1. CFT Precyzja została utworzona w 2004 r. Jest specjalistycznym podmiotem opracowującym i wytwarzającym innowacyjne produkty o przeznaczeniu militarnym, obronnym i policyjnym, m.in. nowoczesne osłony balistyczne. Przedmiotem przeważającej części działalności jest obróbka mechaniczna elementów metalowych¹⁵. CFT Precyzja wzięła udział w konkursie składając 31 sierpnia 2020 r. do ZUS wniosek o dofinansowanie projektu dotyczącego utrzymania zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej. Projekt dotyczył poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy poprzez usprawnienie pracy pracowników przez ograniczenie oddziaływania jednego z parametrów charakteryzujących warunki pracy, określonego w § 3 ust. 2 pkt 2 i 12 Regulaminu konkursu na projekty dotyczące utrzymania zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej realizowane w 2021 r.¹⁶, tj. czynników chemicznych i pyłów, obciążenia fizycznego dynamicznego lub statycznego. Działania objęte Projektem mieściły się w obszarach technicznych: urządzenia oczyszczające i uzdatniające powietrze, urządzenia mechanicznej wentylacji powietrza; sprzęt i urządzenia służące ograniczeniu obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego (§ 3 ust. 3 pkt 5 i 7 Regulaminu konkursu).

(akta kontroli t. I, str. 1-20, t. II, str. 5-17, t. III, str. 8-31, str. 206-209)

CFT Precyzja została wezwana do uzupełnienia braków formalnych wniosku po których wykonaniu otrzymała z ZUS potwierdzenie złożenia wniosku 9 listopada 2021 r. Projekt otrzymał pozytywną ocenę merytoryczną i został umieszczony na liście rankingowej pod poz. 577, otrzymując 17 punktów na 65 możliwych do zdobycia. Tym samym uzyskał dofinansowanie w kwocie 210,0 tys. zł.

¹¹ Dalej: BHP.

¹² Załącznik nr 4 do Umowy dofinansowania - Ocena końcowa Projektu z 16 grudnia 2022 r., dalej: ocena końcowa Projektu lub dzień odbioru Projektu.

¹³ Dalej: Sprawozdanie.

¹⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁵ PKD 25.62 Z.

¹⁶ Dalej: Regulamin konkursu.

Zakładane do realizacji przez CFT Precyzja zadanie, poprzedzone było w 2019 r. analizą zgłaszanych przez pracowników produkcji potrzeb dotyczących odpylaczy i odchłaniaczy olejów i smarów na stanowiskach pracy.

(akta kontroli t. II, str. 1-4, t. III, str. 153-154)

Wniosek obejmował harmonogram i budżet działań inwestycyjnych oraz doradczych na przedsięwzięcie w łącznej kwocie 309,3 tys. zł brutto, w tym wysokość wnioskowanej kwoty dofinansowania 210,0 tys. zł (67,9%), z tego w ramach:

- działań inwestycyjnych: Działanie 1 – Zakup i instalacja urządzeń i elementów wentylacji miejscowej wywiewnej oraz nawiewnej (w tym montaż urządzeń na obrabiarkach) na kwotę 277,9 tys. zł brutto; Działanie 2 – Zakup wózka na kwotę 29,8 tys. zł brutto;
- działań doradczych: Działanie 1 – Identyfikacja zagrożeń w miejscu pracy i udokumentowana ocena ryzyka zawodowego związanego z tymi zagrożeniami na kwotę 0,6 tys. zł; Działanie 2 – Wykonanie pomiarów stężeń i natężeń czynników występujących w miejscu pracy, takich jak: czynniki chemiczne i pyły na kwotę 0,6 tys. zł; Działanie 3 – Wykonanie pomiarów stężeń i natężeń czynników występujących w miejscu pracy na kwotę 0,6 tys. zł.

(akta kontroli t. II, str. 6-17, 70-169)

Informacje podane we wniosku, tj.: I. Dane wnioskodawcy i Projektu, II. Działania inwestycyjne, III. Działania doradcze, IV. Dofinansowanie Projektu, V. Oświadczenie wnioskodawcy, VI. Lista załączników do wniosku, były zgodne i korespondowały z danymi wynikającymi z umowy i sprawozdania końcowego z realizacji Projektu.

(akta kontroli t. II, str. 6-169, t. IV, str. 1-4)

1.2. We wniosku ceny działań inwestycyjnych zostały ustalone na podstawie: weryfikacji ofert trzech podmiotów gospodarczych na targach w Kielcach¹⁷ z których wybrano jednego wykonawcę oferującego najniższą cenę brutto, co zostało udokumentowane w notatce służbowej z 28 marca 2019 r. (Działanie 1); weryfikacji ofert trzech podmiotów gospodarczych na targach w Poznaniu¹⁸, z których wybrano wykonawcę oferującego najniższą cenę brutto, co zostało udokumentowane w notatce służbowej z 7 czerwca 2019 r. (Działanie 2).

W przypadku działań doradczych ceny ustalono na podstawie rozmów telefonicznych z trzema podmiotami gospodarczymi, z których wybrano wykonawcę oferującego najniższą cenę brutto (notatka służbowa z 25 sierpnia 2020 r.).

(akta kontroli t. III, str. 115-154)

W Sprawozdaniu Spółka wykazała koszty na łączną kwotę 342,0 tys. zł brutto, o 32,7 tys. zł wyższą, niż ustaloną we wniosku, co było uzasadnione:

- wzrostem kosztów w czasie między złożeniem wniosku w sierpniu 2020 r., a realizacją Projektu w czerwcu 2022 r.,
 - koniecznością wyboru innego wykonawcy do działań doradczych,
- co zostało udokumentowane w ofertach wykonawców oraz w notatkach służbowych z 20 maja 2022 r. i 10 października 2022 r. Zgodnie z § 4 ust. 6 umowy, poniesienie przez wnioskodawcę wydatków w kwocie wyższej niż określona we wniosku, nie stanowiło podstawy do zwiększenia przyznanej kwoty dofinansowania.

(akta kontroli t. II, str. 6-17, t. III, str. 115-118, 151-152, 155-170, t. IV, str. 1-4)

1.3. W dniu 6 grudnia 2021 r. ZUS oraz CFT Precyzja zawarły umowę, której przedmiotem było udzielenie Spółce dofinansowania na realizację Projektu pt. „Poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy poprzez usprawnienie pracy pracowników

¹⁷ Targi Obróbki Metali, Obrabiarek i Narzędzi STOM – TOOL w Kielcach w dniach 26-28 marca 2019 r.

¹⁸ Targi Innowacje – Technologie – Maszyny ITM Polska w Poznaniu w dniach 4-7 czerwca 2019 r.

Centrum Frezarsko Tokarskie Precyzja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością". Termin realizacji Projektu i poniesienia wydatków na jego realizację określono od dnia zawarcia umowy do 6 czerwca 2022 r.

Zgodnie z umową, ZUS przekazał Spółce dofinansowanie w kwocie 210,0 tys. zł w dwóch transzach, pierwszą w kwocie 126,0 tys. zł i drugą w kwocie 84,0 tys. zł.

(akta kontroli t. II, str. 18-69, t. III, str. 34-35)

Umowa została prawidłowo zrealizowana oraz rozliczona, nie zachodziły przesłanki do naliczania kar umownych przez Zakład. Weryfikacja zgodności zrealizowanego Projektu z umową potwierdziła, że CFT Precyzja zakupiła/wykonała:

- 13 kolektorów mgły olejowej w ramach Działania 1. Zakup i instalacja urządzeń i elementów wentylacji miejscowej wywiewnej oraz nawiewnej,
- identyfikację zagrożeń w miejscu pracy i udokumentowała ocenę ryzyka zawodowego związanego z tymi zagrożeniami w ramach Działania 2. Zakup wózka jezdniowego podnośnikowego prowadzonego.

Ponadto Spółka wykonała pomiary stężeń czynników chemicznych w miejscu pracy oraz ocenę obciążenia układu szkieletowo-mięśniowego.

(akta kontroli t. III, str. 36-39, 52-59, 84-92, 98-101, 185, t. IV, str. 1-107)

Weryfikacja osiągniętych rezultatów potwierdziła realizację Projektu zgodnie z wartościami założonymi w umowie za wyjątkiem nieprawidłowości opisanej w dalszej części wystąpienia. Działania wykazane przez Spółkę w Sprawozdaniu były zgodnie z działaniami wynikającymi z wniosku z uwzględnieniem umowy¹⁹.

(akta kontroli t. II, str. 6-70, t. IV, str. 1-4)

Zakupione na podstawie umowy środki trwale zostały ujęte w ewidencji środków trwałych: kolektory mgły olejowej 13 szt., środek trwały 0307 przyjęty 3 czerwca 2022 r.; wózek²⁰, ŚT/0300 przyjęty 31 marca 2022 r. CFT Precyzja wyodrębniła w ewidencji księgowej środki otrzymane na realizację umowy na koncie 130-12 dofinansowania ZUS.

(akta kontroli t. I, str. 167, 224-225, t. III, str. 171-172, 177-178)

W toku kontroli NIK potwierdzono, że zakupione na podstawie umowy środki trwale znajdowały się w CFT Precyzja na wyposażeniu stanowisk pracy objętych Projektem, oznakowane były logotypem ZUS i wzorem zgodności CE²¹, dołączono do nich instrukcje producenta oraz zostały przydzielone i dostosowane do 11 pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy objętych Projektem.

(akta kontroli t. III, str. 171-183)

CFT Precyzja wytworzyła wymaganą dokumentację po działaniach inwestycyjnych dotyczącą urządzeń i stanowisk pracy w zakresie:

- 13 kolektorów mgły olejowej, m.in.: oświadczenie, że przedmiot inwestycji jest „fabrycznie nowy”²², wzór oznakowania zgodności (CE), świadectwo z badań, kartę gwarancyjną na okres 24 miesięcy oraz serwis pogwarancyjny, instruktaż bezpiecznego użytkowania instalacji kolektorów mgły olejowych przeprowadzony przez dostawcę, karty szkolenia wstępnego, udokumentowany instruktaż stanowiskowy pracowników, protokół zdawczo-odbiorczy na okoliczność przekazania do eksploatacji 13 szt. kolektorów mgły olejowych;

¹⁹ W szczególności z załącznikiem nr 4 do umowy – Ocena końcowa Projektu.

²⁰ TOP-TRUCK 33 PLUS.

²¹ Zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn (Dz. U. nr 199 poz. 1228, ze zm.).

²² Zgodnie z § 9 ust. 4 umowy dofinansowania, za „fabrycznie nowy” uważa się przedmiot inwestycji lub urządzenie, którego rok produkcji lub wytworzenia jest nie jest wcześniejszy niż 2019 r.

- wózka jezdniowego podnośnikowego, m.in. oświadczenie, że przedmiot inwestycji jest „fabrycznie nowy”, wzór oznakowania zgodności (CE) w języku polskim, dokument gwarancyjny na okres 24 miesiące oraz serwis pogwarancyjny, instrukcję obsługi i eksploatacji w języku polskim, decyzję zezwalającą na eksploatację wózka do 31 października 2024 r., zezwolenie na kierowanie wózkiem, potwierdzenie odbioru towaru.

(akta kontroli t. IV, str. 112-199)

Ponadto wykonano ocenę obciążenia układu szkieletowo-mięśniowego oraz wykonano identyfikację zagrożeń w miejscu pracy oraz udokumentowaną ocenę ryzyka zawodowego związanego z tymi zagrożeniami. Tym samym został spełniony warunek określony w § 5 ust. 11 umowy.

(akta kontroli t. IV, str. 19-107)

1.4. Zgodnie z wnioskiem i umową planowana całkowita wartość Projektu wynosiła 309,3 tys. zł brutto, w tym 210,0 tys. zł (67,9%) zostało pokryte z dofinansowania ZUS. W Sprawozdaniu podano, że suma działań inwestycyjnych i doradczych wynosiła 342,0 tys. zł brutto, w tym:

- działań inwestycyjnych: Działanie 1 na kwotę 303,5 tys. zł; Działanie 2 – na kwotę 35,0 tys. zł,
- działań doradczych: Działanie 1 na kwotę 0,6 tys. zł; Działanie 2 na kwotę 2,4 tys. zł; Działanie 3 na kwotę 0,6 tys. zł.

(akta kontroli t. 2, str. 6-69, t. III, str. 96-101, 155-170)

1.5. CFT Precyzja w okresie realizacji Projektu, tj. od 6 grudnia 2021 r. do 6 czerwca 2022 r. poniosła wydatki w formie bezgotówkowej z rachunku bankowego wskazanego w umowie na kwotę brutto 342,0 tys. zł, w tym kwotę 210,0 tys. zł pochodzącą z dofinansowania ZUS i stanowiącą 61% całkowitej wartości Projektu. Wydatki na kwotę brutto 342,0 tys. zł zostały prawidłowo udokumentowane.

(akta kontroli t. III, str. 34-39, 52-59, 84-92, 98-101, 156-170)

1.6. Spółka wyodrębniła analityczne konta księgowe, tj. grupę kont:

- 080-3-01 - „wózek podnośnikowy TOP-TRUCK 33PLUS ZUS”,
- 080-3-02 - „separator mgły olejowej ZUS”,
- 402-70-01 „usługi doradcze”,

na którym ewidencjonowane były ponoszone koszty. Kwota 342,0 tys. zł brutto podana w Sprawozdaniu była zgodna z danymi z zestawień obrotów i sald na kontach: ZUS – 302 „Rozliczenie zakupu usług doradczych ZUS dotacja BHP” oraz ZUS – 305 „Rozliczenie zakupów inwestycyjnych ZUS dotacja BHP”.

(akta kontroli t. 1, str. 166, 184, 187, t. III, str. 36-39, 52-59, 84-92, 98-101, 112-114)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka prawidłowo przygotowała i wykonała zadanie określone w umowie, w tym udokumentowała i zrealizowała działania inwestycyjne i doradcze oraz udokumentowała poniesione wydatki przewidziane w budżecie Projektu.

2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ich trwałość

2.1. CFT Precyzja w przypadku Działania 1 do pomiaru rezultatu przyjęła następujące dopuszczalne stężenia czynników szkodliwych (substancji chemicznych) na stanowiskach pracy objętych Projektem:

- oleje mineralne wysokorafinowane z wyłączeniem cieczy obróbkowych – frakcja wdychania, wskaźnik: najwyższe dopuszczalne stężenie²³. Jako wartość stężenia przed złożeniem wniosku przyjęto najwyższe dopuszczalne stężenie określone w rozporządzeniu w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, tj. NDS 5. Przewidywane wartości po zakończeniu Projektu zaplanowano w sposób niejednoznaczny na > 1,0 nie podając jednostki miary. Szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- 2-aminoetanol koncentrat płynu do obróbki metalu, wskaźnik: najwyższe dopuszczalne stężenie chwilowe²⁴ – wartość średnia stężenia, które nie powinno spowodować ujemnych zmian w stanie zdrowia pracownika, jeżeli występuje w środowisku pracy nie dłużej niż 15 minut i nie częściej niż 2 razy w czasie zmiany roboczej, w odstępie nie krótszym niż jedna godzina.

(akta kontroli t. II, str.6-17, 119-132)

W przypadku natężenia czynników szkodliwych i uciążliwych (obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego – Działanie 2) zaplanowano opracować „Ocenę ryzyka rozwoju dolegliwości mięśniowo-szkieletowych metodą Reba”²⁵, która uwzględnia obciążenie całego układu mięśniowo-szkieletowego związanego z użyciem siły dla potrzeb wykonania określonego zadania. Przyjęto wartość przed złożeniem wniosku Reba = 11. Zaplanowano osiągnąć wartość Reba = 3.

(akta kontroli t. II, str. 6-17, 53-56, t. IV, str. 5-18, 59-107)

W zakresie działań inwestycyjnych w ramach Działania 1 – Stężenia czynników szkodliwych osiągnięto następujące wartości:

- oleje mineralne wysokorafinowane z wyłączeniem cieczy obróbkowych – frakcja wdychania, wskaźnik poniżej 0,1 NDS²⁶,
- 2-aminoetanol koncentrat płynu do obróbki metalu, wskaźnik NDSC_h, mg/ m³ - nie pobrano próbek związków chemicznych w odniesieniu do 2-aminoetanolu.

W przypadku 2-aminoetanolu, koncentratu płynu do obróbki metalu przyjęto wskaźnik NDSC_h, mg/m³, którego wartość przed złożeniem wniosku wynosiła 7,5 NDSC_h, mg/m³, a po zakończeniu Projektu miała wynosić 4,5 NDSC_h, mg/m³. W sprawozdaniu końcowym nie wykazano wartości tego wskaźnika. Na zlecenie CFT Precyzja,

²³ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy z dnia 12 czerwca 2018 r. (Dz.U. poz. 1286, ze zm.) najwyższe dopuszczalne stężenie (NDS) to wartość średnia ważona stężenia, którego oddziaływanie na pracownika w ciągu 8-godzinnego dobowego i przeciętnego tygodniowego wymiaru czasu pracy, określonego w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. 2023 r. poz. 1465), przez okres jego aktywności zawodowej nie powinno spowodować ujemnych zmian w jego stanie zdrowia oraz w stanie zdrowia jego przyszłych pokoleń (§ 2 pkt 1).

²⁴ Wartość określona w § 2 pkt 2 ww. rozporządzenia, dalej: NDSC_h, mg/m³.

²⁵ Ocena ryzyka zawodowego metodą Reba (Rapid Entire Body Assessment) jest metodą ergonomicznej oceny stanowisk pracy, na których pracownicy skarżą się na dolegliwości ze strony układu ruchu. Ocena ryzyka wg metody Reba: wynik A – łączna ocena pozycji ramion, przedramion, nadgarstków zsumowana z jakością uchwytu; wynik B – łączna ocena pozycji tułowia, szyi, kończyn dolnych zsumowana z obciążeniem. Punkt przecięcia się wyniku A i wyniku B, daje wynik C, do którego dodaje się punkty odnoszące się do aktywności pracownika, otrzymując w ten sposób wynik końcowy Reba. Interpretacja wyniku odbywa się wg Tabeli nr 2 Reba – Interpretacja wyniku, dalej: metoda Reba.

²⁶ Sprawozdanie z badań nr 3/06/22-1 z 6 czerwca 2022 r.

akredytowane laboratorium²⁷ wykonało badania środowiska pracy w zakładzie produkcyjnym w Czosnowie. Zastępca kierownika akredytowanego laboratorium wyjaśnił, że w czasie badania czynników chemicznych nie pobrało próbek związków chemicznych w odniesieniu do 2-aminoetanolu, ponieważ dla olei mineralnych wysokorafinowanych, z wyłączeniem cieczy obróbkowych (frakcja wdychania), wskaźnikiem było NDS, a 2-aminoetanol koncentrat płynu do obróbki metalu jest cieczą wchodzącą w skład olejów mineralnych wysokorafinowanych o niskiej zawartości wagowej poniżej 1%, co powoduje, że przy tak niskiej zawartości wagowej laboratorium metodami akredytowanymi nie było w stanie pobrać tego związku i oznaczyć w sposób gwarantujący odpowiedni wynik/rezultat (dopiero zawartość 5% i więcej gwarantuje taką możliwość).

(akta kontroli t. II, str. 6-36, 53-56, 1109-132, t. III, str. 243-254, t. IV, str. 5-18)

Rezultatem Projektu w ramach działań doradczych było:

- opracowanie „Oceny ryzyka zawodowego metodą Risk Score” (Działanie 1),
- wykonanie sprawozdania z pomiarów stężenia substancji chemicznych (Działanie 2),
- opracowanie „Oceny ryzyka rozwoju dolegliwości mięśniowo-szkieletowych metodą Reba” (Działanie 3).

Formą oceny rezultatów Projektu było:

- przeprowadzenie badań środowiska pracy na stężenie czynników szkodliwych – wykonano sprawozdanie z pomiarów stężenia substancji chemicznych,
- opracowanie „Oceny ryzyka rozwoju dolegliwości mięśniowo-szkieletowych metodą Reba”,
- opracowanie „Oceny ryzyka zawodowego metodą Risk Score”.

(akta kontroli t. II, str. 6-17, t. IV, str. 5-107)

2.2. Została zachowana własność środków trwałych i innych elementów infrastruktury zakupionych w ramach Projektu, tj.:

- kolektory mgły olejowej 13 szt., nr ŚT/0307,
- wózek jedna szt., nr ŚT/0300.

Ustalono, że zakupione środki trwałe były wykorzystywane w celu, w jakim zostały zakupione i były użytkowane przez 11 pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy objętych Projektem.

(akta kontroli t. III, str. 171-183)

2.3. W ramach Projektu, na dzień złożenia wniosku zatrudnionych było 10 pracowników, z tego do dnia odbioru Projektu dwóch pracowników rozwiązało z CFT Precyzja umowę o pracę. Na dzień odbioru Projektu zatrudnionych było 11 pracowników, w tym ośmiu zatrudnionych na dzień złożenia wniosku i trzech nowych. Na dzień odbioru Projektu, 11 pracowników zostało przeszkolonych z bezpiecznego użytkowania instalacji kolektorów mgły olejowej, z tego trzech posiadało zaświadczenie UDT do obsługi wózka jezdniowego podnośnikowego prowadzonego. Wg stanu na dzień prowadzenia czynności kontrolnych, zachowany został analogiczny poziom zatrudnienia pracowników którzy posiadali odpowiednie kwalifikacje wymagane przepisami prawa do użytkowania środków trwałych i innych elementów zakupionej infrastruktury, do stanu jak na dzień odbioru Projektu.

(akta kontroli t. II, str. 171-172, t. III, str. 201-204, 233-247)

²⁷ Centrum Usług Ochrony Pracy i Środowiska mgr Anna Górkiewicz Laboratorium Badań Środowiska Pracy w Lublinie, dalej: akredytowane laboratorium.

2.4. Wartości czynników charakteryzujących warunki pracy objętych realizowanym Projektem zostały wykazane na dzień odbioru Projektu, tj. w ramach działań inwestycyjnych przyjęto wskaźnik poziomu ryzyka zawodowego²⁸ na stanowiskach pracy pracowników objętych Projektem poprzez wykonanie „Oceny ryzyka zawodowego metodą Risk Score”²⁹. Ocena ryzyka zawodowego metodą Risk Score wykazała, że nastąpiła poprawa wskaźników BHP w ramach:

- Działania 1 w ten sposób, że zastosowanie przy maszynach skrawających kolektorów mgły olejowej zmniejszyło zawartość olejów mineralnych wysokorafinowanych z wyłączeniem cieczy obróbkowych – frakcja wdychalna w powietrzu i na stanowiskach pracy – krotność NDS < 0,09.
- Działania 2 w ten sposób, że zastosowanie wózka na ocenianym stanowisku zminimalizowało nadmierne obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego oraz duży wysiłek fizyczny operatorów maszyn. Wprowadzenie wózka zastąpiło konieczność ręcznego transportu materiałów przeznaczonych do obróbki oraz gotowych detali (których waga wynosi do 50 kg). Osiągnięto zmniejszenie obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego z R=11 do R=3, tak jak planowano.

(akta kontroli t. II, str. 53-56, t. IV, str. 19-107)

Ryzyko zawodowe przed złożeniem wniosku stanowiło wartość wyznaczoną metodą Risk Score: R 84 „ryzyko średnie”, a po realizacji Projektu mieściło się w przedziale od 20 do 70 „ryzyko małe”. Środki trwały były w stanie zapewniającym wykorzystanie ich w celu, w jakim zostały zakupione oraz były użytkowane przez 11 pracowników. Zgodnie z § 8 ust. 1 umowy w okresie 3 lat, liczonych od następnego dnia po dniu zatwierdzenia przez przedstawiciela ZUS odbioru Projektu, tj. do 17 grudnia 2025 r. ZUS ma prawo dokonać kontroli trwałości Projektu.

(akta kontroli t. II, str. 6-17, 53-56, t. III, str. 171-183, 229-230, t. IV, str. 19-58)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że Spółka w zakresie stężenia czynników szkodliwych na stanowisku pracy wskazała we wniosku zawyżoną wartości NDS. We wniosku, w części dotyczącej oczekiwanych rezultatów, w przypadku olejów mineralnych wysokorafinowanych z wyłączeniem cieczy obróbkowych – frakcja wdychania, przyjęto wskaźnik najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) na poziomie 5, podczas gdy faktycznie krotność normy na różnych stanowiskach pracy mieściła się w zakresie od 0,53 do 0,67 NDS³⁰. Ponadto, planowana we wniosku wartość wskaźnika po zakończeniu Projektu, tj. „>1,0” nie była jednoznaczna z uwagi na niepodanie jednostki miary.

(akta kontroli t. II, str. 6-36, 53-56, 119-132, t. III, str. 243-254, t. IV, str. 5-18)

OCENA CZĄSTKOWA

CFT Precyzja osiągnęła zakładane efekty i ich trwałość w ramach Projektu, poprzez zmniejszenie wartości wskaźników natężenia czynników szkodliwych na stanowiskach pracy objętych Projektem. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła podania we wniosku

²⁸ Zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. nr 169, poz. 1650, ze zm.) przez ryzyko zawodowe rozumie się prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy.

²⁹ Metoda Risk Score wartościowanie ryzyka określa wyrażeniem: $R = S \times E \times P$, gdzie parametrami wartości ryzyka są: S – możliwe skutki zdarzenia niepożądanego, straty spowodowane przez zdarzenia; E – ekspozycja na zagrożenia; P – prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia niepożądanego. Parametrom tym nadaje się wartości liczbowe wg tabel „Ocena ryzyka zawodowego metodą Risk Score”, dalej: metoda Risk Score.

³⁰ Sprawozdanie z badań środowiska pracy nr 30/08/20 z dnia 26 sierpnia 2020 r.

zawyżonej wartości wskaźnika NDS oraz przyjęcia nieprecyzyjnej wartości po zakończeniu Projektu.

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wniosek o przyjmowanie do pomiaru rezultatu właściwych i poprawnych wskaźników i ich wartości.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 20 listopada 2023 r.

Elżbieta Grzeszczyk
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

/-/

/-/

.....
Podpis

.....
Podpis